

"Els estats nacionals no serveixen per a salvar el planeta, fa falta un govern mundial"

L'imperi de la biosfera

El ministre soviètic del Medi Ambient de l'URSS conta les dificultats i els problemes de la seua labor en un país que ha estat educat per a maltractar la naturalesa.

Durant els darrers cinquanta anys, Rússia ha concentrat els esforços a transformar-se d'una agricultura de servitud en una superpotència industrial i militar. Militarment, ha abastat les metes fa molt de temps, però, industrialment, roman tan dèbil i descoordinada com en la dècada dels 50. Ara, no solament accepten que, probablement, no arribaran mai al grau d'industrialització de l'Europa de l'Oest o dels Estats Units, sinó que, a més, comencen a reconèixer la destrucció ecològica que han produït tants anys de negligència.

La *glasnost* ha permès començar a fer públic el vertader estat del medi ambient a l'URSS. Un paisatge en el que han actuat quatre grups d'enemics entre els que destaquen els següents grups: producció d'energia, plantes manufactureres, indústries petroquímiques i agricultura. Totes aquestes indústries han patit la interferència política i l'obstrucció de Moscou, on els polítics van decidir on i com construir, sense tenir en compte els consells de científics i enginyers. Ara, la política medi-ambiental a l'URSS sembla haver fet un gir de 180 graus.

NOUS NOMENAMENTS

És el primer ministre de la història de la Unió Soviètica, un polític no inscrit en el PCUS: 56 anys, zoòleg, genetista, expert en mamífers majors, Nicolai Nicolaievitx Vorontsov va ser designat pel primer ministre Rizhkov cap del Comitè d'Estat per a la Protecció del Medi Ambient (*Goskompiroda*). Junt amb Iuri Afanasiev, Gravil Popov i Borís Ieltsin, Vorontsov forma part del grup de diputats radicals que donaven suport a Andrei Sakhàrov.

—Ministre Vorontsov, ¿què l'ha empès a acceptar aquest encàrrec?

—Entre altres coses recorde els temps de Khrúixtxov en què els meus professors firmaven crides al govern per la constitució d'un Comitè d'Estat per a la Protecció del Medi Ambient. Avui, el Ministeri del Medi Ambient ja existeix, però hem d'omplir el buit de trenta d'anys de retard. En l'època de la *pere stroika* el problema ecològic ocupa el sisè lloc entre les prioritats del govern i del PCUS, darrere del pluralisme polític, els nacionalismes, les relacions amb l'Oest, el desarmament i la *glasnost*. I a l'URSS generacions senceres han rebut una educació completament antibiològica i antiecològica. Ens havíem pensat que vivíem en un país ric, amb recursos naturals il·limitats, ens han ensenyat que la naturalesa va contra els interessos humans i ha de ser transformada. Si fem càlcul en anys, descobrim que els que han tingut aquesta educació avui tenen de 38 o 39 a 70 anys i ocupen els llocs més importants en les diverses esferes de les repúbliques de l'URSS.

—¿Es adequada la legislació soviètica en els temes de medi ambient?

—Hem acabat fa poc un esborrany per a una llei de l'ecologia i la protecció del medi ambient que estableix sobretot un criteri revolucionari: l'ecologia té prioritat sobre l'economia. Després, demana al ministeri el deure de desenvolupar un mínim nivell de protecció del medi en tota l'URSS, amb uns estàndards mínims, però que siguen respectats. Cada república podrà modificar aquests estàndards mínims, però només per fer-los més estrictes. Certament fins ara només és un projecte, però ja tenim el suport del Ministeri de Justícia, i això és molt important a l'URSS.

—Fa poc el seu ministeri ha publicat el primer informe complet sobre l'estat del medi ambient a l'URSS: es tracta de 400 pàgines plenes de dades que fins ara ningú havia gosat publicar...

—Una de les tasques que m'impose és precisament destruir el sistema de secretisme ecològic vigent al meu país. L'informe sobre l'estat del medi ambient s'actualitzarà dues vegades a l'any. A casa nostra tenim una editorial i un parell de diaris naturalistes especialitzats que no estan molt ben impresos però venen més d'un milió de còpies cadascun. Necessitem una propaganda ecològica de llarg abast. La gent del meu país sap que

el petroli és un recurs, però oblida que l'aigua n'és un altre, com l'aire o com els boscos, tant per la llenya com pel mateix aire.

—Tanmateix ara ja hi ha milers de grups i moviments ecològics en tots els àmbits de la Unió Soviètica, ¿què en pensa?

—Molts grups ecològics estan massa polititzats, no tenen el necessari coneixement científic dels problemes, simplement estan contra tota classe d'energia, contra tota la indústria. Si avui a la Unió

real i científic dels problemes que cal afrontar.

—Des del punt de vista de la protecció i recuperació ambiental, ¿funciona millor l'autonomia nacional o l'estat central?

—Mire, jo sóc democràta, i el fet que haja arribat a ser ministre és resultat del moviment democràtic del meu país, però si parlem d'ecologia, llavors sóc un imperialista convençut. Crec que per a conservar la biosfera no ens fa falta un imperi soviètic, sinó un imperi de la bios-

—No sóc capaç d'avaluar si són deu o quinze anys, però sé que la capa d'ozó té una antiguitat de 400 milions d'anys que nosaltres hem començat a destruir fa quinze anys i que avui estem utilitzant l'oxigen que s'ha produït en l'època de la antiga Roma..., llavors, si comparem els deu o quinze anys no tant amb la història del planeta, sinó amb la història de la població humana, pense que el càlcul pot ser realista.

—Ara mirem el segle que ve, ¿quines són les amenaces més greus per a l'equilibri del medi ambient segons la seua opinió?

—Una primera amenaça és la superpoblació. Aquest és per a nosaltres un problema general que ha esdevingut dramàtic en les repúbliques musulmanes de l'Àsia central perquè no hem tingut mai polítiques demogràfiques diferents per a les diverses àrees del país. Fins avui ha predominat un pensament antropocèntric originat pel judaisme i el cristianisme que ha aparegut, però, a la ideologia comunista. En canvi, adonar-se que som només una part de la biosfera amb recursos limitats i que hem d'aturar el creixement incontrolat de la humanitat és una revolució paragonable a la que ens ha fet passar del sistema tolemaic geocèntric a l'heliocèntric copernicà. Hi veig, a més, un enorme risc per al medi ambient en el domini del culte tecnocràtic que ens ha induït a pensar que els recursos eren inexhauribles per molt de temps. Però la tecnocràcia no ha nascut entre nosaltres: abans del 17 no hi havia desenvolupament industrial a l'URSS i els primers plans quinquennals soviètics reflectien el culte a la tècnica occidental.

—Setanta anys després pertot l'orient europeu i el seu país hi ha una demanda creixent de benestar, ¿creu que és compatible amb el medi ambient?

—Potser em guanyaré una opinió impopular en el meu país, però pense que no tenim necessitat de nivells de vida tan alts per a sobreviure, no ens fa falta tota aquesta energia, tot aquest petroli. El problema real i concret és que utilitzem tecnologies velles, tenim massa instal·lacions immenses que treballen amb sistemes massa diversos i que consumeixen molt més del que caldria.

Guido Votano /L'Espresso
Trad.: Vicent Hernández Esteve

Soviètica es votara a favor o en contra del tancament d'una central atòmica, el 70/80 per cent de la població votaria a favor de la clausura i això significa que l'ecologia a l'URSS és el sistema més fàcil a l'hora de fer política. Jo pense que fins i tot els més vells moviments ecològics de l'Oest han començat a distingir entre aquells que només estan plens d'entusiasme (que no obstant és important) d'aquells que tenen un coneixement

fera, si de cas, un govern central del planeta. La major part dels problemes solament poden ser resolts amb moviments i acords internacionals. Avui es fa massa política i s'obtenen pocs resultats concrets.

—Reconeguts instituts de recerca sostenen que la humanitat té deu anys per a tractar d'invertir la tendència de destrucció del medi ambient, ¿hi està d'acord?

